

İNTRO

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DeFTER Kitap

KAZANIMDAN
YENİ NESİLE
TESTLER

KONU
ANLATIMLI

8
SINIF

BOL
ETKİNLİKLİ

KAZANIM KONU ANLATIMI

KAZANIM ETKİNLİKLERİ

KAZANIM TESTLERİ

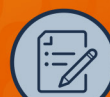
KONU KAVRAMA TESTLERİ

YENİ NESİLE GEÇİŞ TESTLERİ

ÖLÇME DEĞERLENDİRME SINAVLARI

YAZILIYA HAZIRLIK

AKILLI TAHTA UYUMLU

MOBİL OPTİK OKUMA

VIDEO ÇÖZÜMLÜ

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

ÜNİTE

1

- KAZANIM 8.1.1.** : Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.
- KAZANIM 8.1.2.** : Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
- KAZANIM 8.1.3.** : Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.
- KAZANIM 8.1.4.** : Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

UYANAN AVRUPA VE SARSILAN OSMANLI

UYANAN AVRUPA

- XIV. yüzyıldan itibaren Avrupa'da meydana gelen gelişmeler XX. yüzyılda güçlü Avrupa'nın doğmasını sağlamıştır. Güçlü Avrupa'yı meydana getiren gelişmeler ise şunlardır:

Reform Hareketleri

XVI. yüzyılda Almanya'da başlayan dinde yenileşme hareketleridir. Bu gelişmeler sayesinde kilisenin bilim üzerindeki etkileri azaltılarak özgür düşünce ortamı sağlanmıştır. Ayrıca deney ve gözleme dayalı bilimsel gelişmeler hızlanmıştır.

Rönesans Hareketleri

XV. ve XVI. yüzyılda İtalya'da başlayan bilim, sanat, edebiyat ve mimari alanda yaşanan değişimlerdir. Bu değişimin sayesinde bilimsel gelişmelerin temeli atılmıştır.

Coğrafi Keşifler

XV. yüzyılda gerçekleşen Coğrafi Keşifler sayesinde dünyanın birçok bölgesinden altın ve gümüş madeni taşınmıştır. Bu sayede zenginleşen Avrupalı devletler sömürgecilik faaliyetlerine başlamışlardır.

Aydınlanma Çağı

XVIII. yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkan ve her konuda akla öncelik tanıyan düşünce dönemine Aydınlanma Çağı denmiştir. Bu dönemde yapılan bilimsel çalışmalar sayesinde Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali'nin temelleri atılmıştır.

Fransız İhtilali

Aydınlanma Çağı sonrasında hak, adalet, eşitlik, demokrasi ve milliyetçilik gibi kavramların etkisiyle Fransa'da çıkan ihtilaldir. Avrupa'da demokrasi ve insan haklarının gelişmesini sağlamıştır.

Sanayi İnkılabı

Rönesans, Reform ve Aydınlanma Çağı'nın etkileriyle Avrupa'da yaşanan bilimsel ve teknik gelişmeler sonucunda endüstri alanında yapılan yenilik hamlesidir.

KAVRAMLAR

Sömürgecilik : Güçlü bir devletin güçsüz olan devletlerin yer altı ve yer üstü kaynaklarına el koymasdır. (Büyük balığın küçük balığı yutmasıdır.)

Milliyetçilik : Her milletin kendi devletini kurma düşüncesidir.

İhtilal : Halkın; ülkenin mevcut siyasi, sosyal ve ekonomik yapısını değiştirmek amacıyla kanunlara aykırı bir şekilde ayaklanmasıdır.

NOTLARIM

NOT

Osmanlı Devleti ilk dış borcunu 1854 Kırım Savaşı'nda İngiltere'den almıştır.

NOT

Hem Sanayi İnkılabı hem de Fransız İhtilali Osmanlı Devleti'ni **olumsuz** etkilemiş ve Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını hızlandırmıştır.

UNUTMAYALIM

Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik isyanlarının en çok görüldüğü yer **Balkanlardır**.

BİLGİ KUTUSU

Dış Borçlar, Düyûn-u Umûmiye Sanayi İnkılabı ve kapitülasyonların etkisi ile Osmanlı Devleti ekonomisi çökmüştür.

BİLGİ KUTUSU

Fransız İhtilali'nin yaydığı **Milliyetçilik** akımı sonucunda Osmanlı Devleti'nde;

- İlk ayaklanan **Sırp**lar'dır.
- İlk bağımsız olan **Yunan**lar'dır.
- En son ayrılan ise **Arnavutluk**'tur.

NOTLARIM

SARSILAN OSMANLI

Osmanlı Devleti, XVII. yüzyılın başlarından itibaren ciddi sorunlarla karşılaşarak güç kaybetmeye başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin güç kaybetmesine neden olan gelişmeler şunlardır;

Coğrafi Keşifler

Coğrafi Keşifler sonucunda Osmanlı Devleti'nin kontrolündeki **İpek ve Baharat Yolları** önemini kaybetmiştir. **Akdeniz Limanları** canlılığını yitirmiştir. Böylece Osmanlı Devleti önemli gelir kaynaklarını kaybetmiştir.

Kapitülasyonlar

Ticareti canlandırmak ve gümrük gelirlerini artırmak için uygulamaya konulan kapitülasyonların etkisiyle Osmanlı Devleti Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiştir.

Dış Borçlar

Osmanlı Devleti, XIX. yüzyıldan itibaren Avrupalı devletlerden aldığı borçları ödeyemez hâle gelince iflas etmiştir. Bunun üzerine alacaklı devletler Osmanlı Devleti'nden borçlarını tahsil edebilmek için Düyûn-u Umûmiye Teşkilatı'nı kurmuşlardır.

SANAYİ İNKILABI

- İlk olarak **İngiltere**'de başlamıştır.
- Sanayi İnkılabı ile insan ve hayvan gücünün yerini **buhar gücü** ile çalışan **makinelere** almıştır.
- Üretim için **ham maddeye** ihtiyaç duyulmuştur. Ayrıca üretilen fazla malları satmak için pazar ihtiyacı doğmuştur.
- Sanayileşen ülkeler fabrikalarına ham madde bulmak için sömürge rekabetine girmişlerdir. Bu ekonomik rekabet sonucunda **I. Dünya Savaşı** ortaya çıkmıştır.
- Osmanlı Devleti, Sanayi İnkılabı'nı gerçekleştirilememiştir. Avrupa'dan gelen ucuz mallarla rekabet edemeyen el tezgahları sebebiyle Osmanlı Devleti'nde işsizlik artmıştır.

FRANSIZ İHTİLALİ

- Fransa'da halkın krallık yönetimine karşı başlattığı ve krallık yönetimini yıktığı olaya **Fransız İhtilali** denir.
- Fransız İhtilali ile dünyaya **hürriyet, eşitlik, adalet, milliyetçilik** gibi düşünceler yayılmıştır.
- Milliyetçilik akımından en fazla **çok uluslu** devletler etkilenmiştir.
- Osmanlı Devleti çok uluslu bir yapıya sahipti, yani içinde birden fazla ulus barındırmaktaydı. Bu farklı uluslar Avrupalı devletlerin kışkırtması ile kendi devletlerini kurmak için bağımsızlık isyanları başlatmışlardır. Özellikle **Balkanlarda** etkili olan bu isyanlar sonucunda Osmanlı Devleti Balkanlardaki topraklarını kaybetmiştir.

KAVRAMLAR

Düyûn-u Umûmiye : Avrupalı devletlerin Osmanlı Devleti'nde borçlarını tahsil edebilmek için kurdukları teşkilat. (**Genel Borçlar İdaresi**)

Kapitülasyon : Osmanlı Devleti'nin yabancı devletlere tanıdığı iktisadi (ekonomik), hukuki ve sosyal ayrıcalıklara denir.

OSMANLI DEVLETİ'NDE DAĞILMAYI ÖNLEME ÇABALARI

- Osmanlı Devleti'ni içine düştüğü zor durumdan kurtarmak, azınlıklar ayaklanmalarını ve **devletin dağılmasını önlemek** amacıyla bazı önlemler almıştır.

Bu Önlemler

Tanzimat Fermanı (1839)

- Padişah Abdülmecid Dönemi'nde 1839'da **Tanzimat Fermanı** (Gülhane Hattı Hümayunu) ilan edilmiştir.

Fermana göre,

- Halkın **can, mal ve namus** güvenliği sağlanacaktır.
- Vergi herkesin gelirin'e göre alınacaktır.
- Mahkemeler açık olarak yapılacak, rüşvet ve iltimas (kayıрма) önlenecektir.

Tanzimat Fermanı'yla;

- Müslüman ve gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın herkes kanun önünde eşit sayılmıştır.
- Osmanlı Devleti'nde ilk defa padişahın gücü üstünde kanun gücünün varlığı kabul edilmiştir.

Islahat Fermanı (1856)

- 1856 yılında Avrupalı devletlerin **baskısı** altında yayınlanan bu ferman ile Osmanlı topraklarında yaşayan **gayrimüslimlere** devlet memuru olma, okul açabilme ve belediye meclislerinde görev alma gibi fazladan haklar verilerek milliyetçilikten kaynaklanan **dağılmanın önüne geçilmek** istenmiştir.

Meşrutiyet'in İlanı

Meşrutiyet'in İlanı ile

- Türk tarihinin ilk anayasası olan **Kanuni Esasi** yürürlüğe girmiştir. (1876)
- İlk defa seçimler yapılarak halk **Mebusan Meclisi'**ne girdi.
- Anayasal düzene geçilmiştir.
- 1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda azınlıkların zararlı faaliyetleri sonucunda II. Abdülhamit Han Mebusan Meclisi'ni feshetmiştir.
- 1908 yılında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin etkisiyle meşrutiyet ikinci kez ilan edilmiştir.

NOT

Tanzimat Fermanıyla

- Azınlıkların Osmanlı'dan ayrılmaları
- Yabancı devletlerin iç işlerimize karışması engellenmek istenmiştir.

DİKKAT

- Tanzimat Fermanı
- Islahat Fermanı
- Meşrutiyetin İlanı; aynı zamanda Osmanlı'daki **demokratikleşme** hareketleridir.

NOTLARIM

KAVRAMLAR

Meşrutiyet : Hükümdarın yanında halkın seçtiği temsilcilerden (milletvekillerinden) oluşan parlamentonun (meclis) ve anayasanın olduğu yönetim şekline **meşrutiyet** denir.

NOTLARIM

DÜŞÜNCE AKIMLARI

- Osmanlı Devleti'ni içinde bulunduğu durumdan **kurtarmak amacı** ile çeşitli **aydınlar** tarafından ortaya atılan **düşüncelerdir**.

BİLGİ KUTUSU

Bu alınan önlemlere rağmen devlet **dağılmaktan kurtarılamamıştır**.

BİLGİ KUTUSU

Osmanlılık fikir akımı **Balkanların** kaybedilmesiyle önemini yitirmiştir.

UNUTMAYALIM

I. Dünya Savaşı'nda Arapların İngilizlerle işbirliği yapmasıyla **İslamcılık** fikir akımı önemini yitirmiştir.

DİKKAT

Osmanlı'da ortaya çıkan ilk fikir akımı **Batıcılıktır**. Batının bilim ve teknolojisi örnek alınmadığı için **Batıcılık** fikir akımı bir işe yaramamıştır.

NOT

Atatürk'ün en çok etkilendiği fikir akımları **Türkçülük ve Batıcılıktır**. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda Türkçülük ve Batıcılık fikirleri etkili olmuştur.

OSMANLILIK

- Osmanlı Devleti sınırlarında yaşayan herkesi dini, dili ve ırkı ne olursa olsun **Osmanlı** sayan, yani herkesi **eşit** kabul eden düşünce akımıdır.
- Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıkan bu düşünceyi **Genç Osmanlılar (Jön Türkler)** savunmuştur.
- Namık Kemal, Ziya Paşa ve Mithat Paşa önemli temsilcileridir.

İSLAMCILIK (Ümmetçilik)

- Bu akıma göre Devletin parçalanmasını önlemek için sadece **Müslümanları** halife etrafında toplamayı planlamıştır.
- İslamcılık akımının savunucuları arasında Mehmet Akif, Said Halim Paşa, Cemalettin Afgani, Musa Kazım ve M. Şemsettin bulunmaktadır.

TÜRKÇÜLÜK (Turancılık)

- Diğer milletlerin isyanlarının engellenemeyeceğinden, **Türkleri** bir arada buldurmanın öneminden bahsetmiştir. Amacı Büyük Türk (**Turan**) İmparatorluğu kurmaktır. Kafkas Cephesi'nin açılmasında etkili olmuştur.
- Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp önemli temsilcileridir.
- Ortaya atılan en son fikir akımıdır.

BATICILIK (Garpçılık)

- Osmanlı Devleti'nin kurtuluşunun tek yolunun **Batıyı** örnek almaktan geçtiğini savunan fikir akımıdır.
- Abdullah Cevdet ve Süleyman Nazif önemli temsilcileridir.

NOTLARIM

ETKİNLİK – 1

Aşağıda verilen cümlelerin ilgili olduğu kavramı karşısındaki boşluğa yazınız.

1

Müslüman milletlerin Osmanlı halifesinin liderliğinde tek bir çatı altında birleşmesini savunan fikir akımıdır.

2

Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısını tehlikeye sokan fikir akımıdır.

3

Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlerden aldığı borcu ödeyememesi üzerine kurulan uluslararası teşkilattir.

4

Osmanlı Devleti'nde Fransız İhtilali'nin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla azınlıklara haklar veren ilk belgedir.

5

Osmanlı halkının ilk defa seçme ve seçilme hakkını elde ettiği gelişmedir.

6

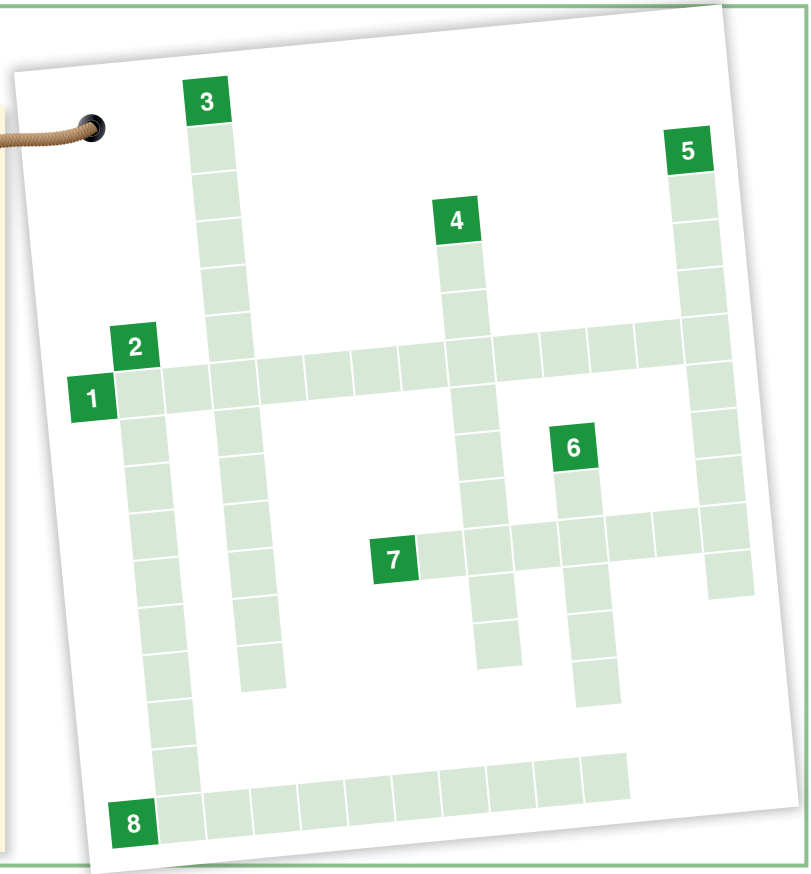
Osmanlı Devleti'nin Coğrafi Keşifler ve Sanayi İnkılabı sonucunda Avrupalı devletlere verdiği ayrıcalıktır.

ETKİNLİK – 2

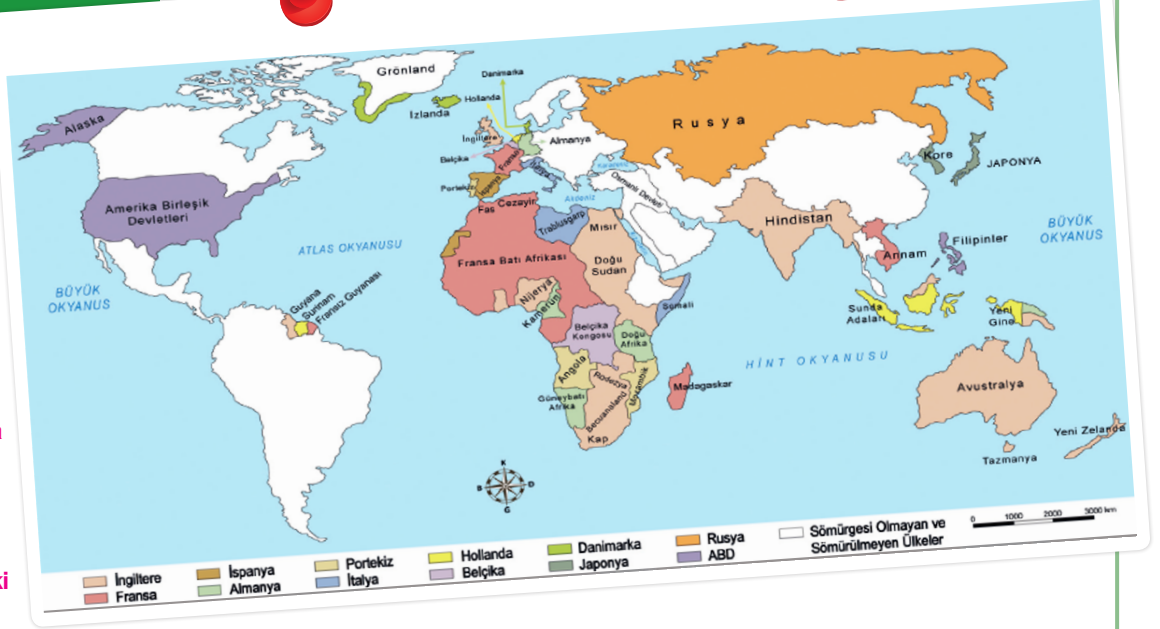
Aşağıda tanımları verilen kavramları bulmacadaki numaralarına uygun şekilde doldurunuz.

- Fransız İhtilali'yle "Her milletin çoğunlukta olduğu yerde kendi devletini kurmalı" düşüncesi sonucu ortaya çıkan fikir akımıdır.
- 1876'da Kanuni Esasi ile birlikte kabul edilen Osmanlı Devleti'nin yeni yönetim şeklidir.
- Azınlıklara haklar vererek devleti dağılmaktan kurtarmayı amaçlayan fikir akımıdır.
- Devleti geri kalmışlıktan kurtararak devletin devamlılığını sağlamayı amaçlayan fikir akımıdır.
- Osmanlı Devleti'nde azınlık isyanlarının en fazla görüldüğü yerdir.
- Sanayi İnkılabı sonrası sanayileşen devletlerin ürünlerini satmak için ihtiyaç duydukları alandır.
- Geç sanayileşmesi nedeniyle İngiltere ile en çok mücadele eden devlettir.
- Orta Asya Türkleri ile birleşerek büyük Türk birliği kurma fikridir.

ETKİNLİK – 3

XX. yüzyılın başlarında sömürgeci devletler ve sömürgelerin dağılımını gösteren haritaya göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.

I. Sömürgecilikte en fazla toprağı olan devletler hangileridir?

.....

II. Sömürge hâline gelmemesine rağmen sömürge hâline gelme ihtimali olan devlet hangisidir?

.....

III. Sömürgecilik yarışının doğması hâlinde hangi devletlerin rekabet hâlinde olacağı söylenebilir?

.....

ETKİNLİK – 4

Aşağıdaki diyagrama Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak için ortaya atılan fikir akımlarını ve akımlara ait temel özellikleri yazınız.

FİKİR AKIMLARI

<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
--	--	--	--

ETKİNLİK – 5

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanlar için “D” yi, yanlış olanlar için “Y” yi işaretleyiniz.

CÜMLELER

D

Y

1 Coğrafi Keşifler sonucu Akdeniz limanları önemini kaybederek Atlas Okyanusu limanları önem kazanmıştır.

2 Fransız İhtilali sonucunda yaygınlaşan hak, adalet, eşitlik, ulusçuluk, ulusal özgürlük ve ulusal egemenlik gibi kavramlar krallıkla yönetilen devletlerin güçlenmesine ortam hazırlamıştır.

3 XIX. yüzyılda bazı Osmanlı aydınları, azınlıkların devlete bağlılığını artırmak ve devleti dağılmaktan kurtarmak amacıyla Osmanlılık fikrini ortaya koymuşlardır.

4 Sanayileşmiş ülkelerin, geri kalmış ülkelerin yer altı ve üstü kaynaklarını kendi çıkarları için kullanmalarına sömürgecilik denmektedir.

5 İslamcılık fikir akımı ülke içinde yaşayanları din veya millet ayrımı yapmaksızın Osmanlı milleti oluşturmayı amaçlamıştır.

6 Tanzimat ve Islahat Fermanları ile Meşrutiyetin ilanında Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik akımı etkili olmuştur.

7 Osmanlı Devleti, Almanya ve İtalya'nın saldırıları sonucu XIX. yüzyıla önemli toprak kayıpları yaşamıştır.

8 Sanayi İnkılabı ile birlikte küçük atölyeler kapanmış ve fabrikalar kurulmuştur. Ham madde ve pazar ihtiyacı artmıştır. Üretimin şekli değişmiş ve tarım ekonomideki önceliğini kaybetmiştir.

9 Genel Borçlar İdaresi olarak bilinen Düyûn-u Umûmiye İdaresi, Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını korumaya çalışmıştır.

10 Osmanlı Devleti kapitülasyonların etkisiyle ekonomik gücünü ve sanayileşmesini hızlandırmıştır.

11 Kanun-i Esasi Türk tarihinin ilk anayasasıdır.

ETKİNLİK – 6

Aşağıda Avrupa'da ortaya çıkıp Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkileyen bazı gelişmeler verilmiştir. Bu gelişmelerin Osmanlı Devleti'ne etkilerini gelişmelerin altındaki kutucuklara yazınız.

Coğrafi Keşifler

Fransız İhtilali

Sanayi İnkılabı

ETKİNLİK – 7

Aşağıda verilen açıklamalar ile kavramları eşleştiriniz.

AÇIKLAMA

KAVRAM

1 Tanzimat Dönemi'nde ortaya çıkan bu düşünceyi Genç Osmanlılar (Jön Türkler) savunmuştur. Balkan Savaşları sonrasında bu düşüncenin etkisi azalmıştır.

Düvün-u Umûmiye Teşkilatı

A

2 Bu ferman ile din, dil ve ırk farkı gözetmeksizin bütün Osmanlı vatandaşlarının kanunlar önünde eşit olduğu; can ve mal güvenliği ile namus dokunulmazlığının devlet güvencesinde olduğu vurgulanmıştır.

Osmanlıcılık

B

3 Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda Avrupalı devletlerden yüksek faizle borç alarak giderlerini karşılamaya çalışmıştır. Alınan borçların faizini dahi ödeyemez hâle gelerek iflas etmiştir. Bunun üzerine alacaklı devletlerin borçlarını alabilmek için kurduğu teşkilattır.

Aydınlanma Çağı

C

4 II. Abdülhamit Dönemi'nde etkili olan bu fikir akımına göre Osmanlı padişahı aynı zamanda Müslümanların halifesi olduğu için kurulacak birlik, devlete eski gücünü ve saygınlığını yeniden kazandıracaktır.

Tanzimat Fermanı

D

5 Avrupa'da XIX. yüzyılda gelişen, önceki dönemlerin ön yargı ve ideolojilerinden uzak, bilgiye dayalı özgür ve akılcı düşünceyi temsil eden dönemdir.

İslamcılık

E

1

2

3

4

5

1 KAZANIM TESTİ

1. Coğrafi Keşifler ile birlikte Ümit Burnu'nun keşfedilmesi daha önce bilinen ticaret yollarının değişmesine yol açmıştır. Avrupa ülkelerinin Hindistan'a doğrudan deniz yolu ile ulaşım sağlaması Avrupa'da belirgin bir zenginleşmeye yol açmıştır.

Bu durumun sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Osmanlı Devleti ekonomik olarak zarar görmüştür.
B) Avrupa ekonomisinin gelişmesini sağlamıştır.
C) Osmanlı Devleti sömürgecilik faaliyetlerine başlamıştır.
D) Avrupa ham maddeye doğrudan ulaşmanın yolunu bulmuştur.

3. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı'nda yer alan bazı maddeler aşağıda verilmiştir.

- Osmanlı topraklarında yaşayan herkes kanun önünde eşittir.
- Bütün Osmanlı Devleti vatandaşlarının askere gitmesi zorunludur.
- Herkes gelirine göre vergi verecektir.

**Bu maddelere göre aşağıdakilerden hangisi söylene-
mez?**

- A) Toplumsal eşitlik sağlanmaya çalışılmıştır.
B) Osmanlılık düşüncesinin etkileri görülmektedir.
C) Sosyal ve ekonomik alanda düzenlemeler yapılmıştır.
D) Osmanlı Devleti'nde anayasal yönetim başlamıştır.

2. Fransız İhtilali ile birlikte dünyada demokratikleşme, adalet, bağımsızlık, milliyetçilik gibi düşünceler ortaya çıkmıştır.

Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda görülen;

- I. Tanzimat Fermanı'nın ilanı,
II. Azınlık isyanlarının çıkması,
III. I. Meşrutiyetin ilanı

gelişmelerinden hangileri Fransız İhtilali'nin sonuçları ile ilgilidir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

4. Sanayi İnkılabı dünya düzeninin köklü bir şekilde değişmesinin temellerini atmış, dünya üzerindeki güç dengelerinin değişmesine neden olmuştur.

Bu durumun sosyal sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Silahlanma yarışının başlaması
B) Sömürgecilik yarışının başlaması
C) Şehirlerde nüfus artışı ve gecekondulaşma
D) Devletlerarası bloklaşmanın temellerinin atılması

5. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde Anayasal sürecin başlangıcı olarak kabul edilir?

- A) I. Meşrutiyet
- B) II. Meşrutiyet
- C) Islahat Fermanı
- D) Tanzimat Fermanı

6. XVIII. yüzyılda Avrupa'da bilim, sanat ve felsefe alanında yaşanan gelişmeler ile birlikte Aydınlanma Çağı isimlendirilen dönem yaşanmıştır.

Bu durum Avrupa'da,

- I. Coğrafi Keşifler,
- II. Fransız İhtilali,
- III. Sanayi Devrimi

gelişmelerinden hangilerine neden olmuştur?

- A) Yalnız III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

7. II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte yeniden yürürlüğe giren Kânûn-i Esâsî'ye göre hükümet meclise karşı sorumlu tutulmuştur, temsil hakkı sadece Türklere verilmiş ve meclise padişahı tahttan indirme yetkisi tanınmıştır.

Buna göre II. Meşrutiyet ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Meclisin üstünlüğe ilkesi benimsemiştir.
- B) Milli irade güç kazanmıştır.
- C) Türkçülük düşüncesinin izleri vardır.
- D) Padişahın yetkileri artmıştır.

8. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ortaya atılan fikir akımlarının ortak noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tüm İslam dünyasını Halife sancağı altında toplamak istemeleri
- B) Osmanlı Devleti'ni yıkılmaktan kurtarmayı hedeflemeleri
- C) Avrupa medeniyetinin örnek alınmasını savunmaları
- D) Milliyetçi isyanlar ile silahlı mücadele etmeyi amaçlamaları

9. Sanayi Devrimi ile birlikte Avrupa'da artan sömürgecilik yarışının Osmanlı Devleti'ne pek çok etkisi olmuştur.

Bu duruma,

- I. Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme faaliyetleri başlamıştır.
- II. Osmanlı Devleti, Avrupalı devletlerin açık pazarı hâline gelmiştir.
- III. Osmanlı Devleti, ham madde ve pazar arayışına dâhil olmuştur.

yargılarından hangileri örnek gösterilemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI

Mustafa Kemal'in Doğduğu Ev, Selânik

Mustafa Kemal'in Ailesi

- Mustafa Kemal, 1881'de Selânik'te Koca Kasım Mahallesi, Islahane Caddesi'nde bulunan bu evde doğmuştur.

BABASI

ALİ RIZA BEY

ANNESİ

ZÜBEYDE HANIM

KIZ KARDEŞİ

MAKBULE HANIM

- Babası gümrük memurluğu yapan Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır.
- Anne ve babasının soyları, Anadolu'dan Rumeli'ye iskân ettirilen Kocacık Türkmenlerinden gelmektedir.
- Zübeyde Hanım'ın çocuklarından üç tanesi hastalık nedeniyle küçük yaşta ölmüştür. Mustafa'nın en küçük kardeşi Naciye ise on iki yaşında vefat edince Zübeyde Hanım'ın çocuklarından sadece Mustafa ve Makbule hayatta kalmıştır. Mustafa daha çocuk yaşta iken babası Ali Rıza Efendi vefat etmiştir.

NOT

Mustafa Kemal'in Selânik'te doğduğu ev, günümüzde **müze** olarak kullanılmaktadır.

UNUTMAYALIM

Mustafa Kemal'in doğum günü kesin olarak bilinmemektedir. Yıllar sonra kendisine doğum günü sorulduğunda Mustafa Kemal:
• "Neden 19 Mayıs olmasın?" diye yanıt vermiştir.

SORU

Mustafa Kemal doğum gününü niçin 19 Mayıs olarak belirtmiştir?

BİLGİ KUTUSU

Mustafa; Osmanlı Devleti'nin **en bunalımlı** döneminde, dünyaya gelmiştir.

NOTLARIM

DİKKAT

Selânik Osmanlı Devleti'nin en gelişmiş şehri değildir. **Osmanlı Devleti'nin en gelişmiş şehri İstanbul'dur.**

BİLGİ KUTUSU

Selânik bugün **Yunanistan** toprakları içerisinde.

UNUTMAYALIM

Selânik'in çok uluslu yapıya sahip olması Mustafa Kemal'in hoşgörülü ve farklılıklara saygı duymasını sağlamıştır.

İPUCU

Selânik kentinin çok uluslu yapısı şehrin **milliyetçilik** akımından olumsuz etkilenmesine neden olmuş ve azınlıkların isyanıyla şehirde huzur bozulmuştur.

UNUTMAYALIM

Selânik'in,
• Gazete ve dergilerin bulunabildiği bir yer olması
• Bir liman kenti olması
• Demir yoluna sahip olması
Mustafa Kemal'in **dünyadaki gelişmeleri yakından takip etmesinde** katkı sağlamıştır.

BİLGİ KUTUSU

Selânik nüfusunun çoğunluğu Türklere aittir.

Selânik

Mustafa Kemal'in doğduğu ve çocukluğunun geçtiği Selânik,

- 1 Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki gelişmiş şehirlerinden biridir.
- 2 Ege Denizi kenarında işlek bir limana sahip ticari hayatı gelişmiş bir şehirdir. (Ekonomik)
- 3 Avrupa ile olan demir yolu bağlantısı, şehirde ticari ve ekonomik hayatı canlandırmıştır. (Ekonomik)
- 4 Çeşitli yerlerdeki gazeteler, dergiler ve kitaplar şehre gelmektedir. (Kültürel)
- 5 Şehirde Türk, Rum, Bulgar, Sırp gibi birçok millet bir arada yaşamıştır. Bundan dolayı çok uluslu sosyal ve etnik bir yapıya sahiptir. (Sosyal)
- 6 Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan kapısı konumundadır.

KAVRAMLAR

Çok uluslu (kozmpolit) : Dili, dini ve ırkı birbirinden farklı olan birden fazla milletin aynı ülkede bir arada yaşamasıdır.

NOTLARIM

Mustafa Kemal'in Öğrenim Hayatı

- XIX. yüzyılda, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde daha çok **dini ağırlıklı** eğitim kurumları olan **medreseler** yaygındı. Bunun yanında Avrupa tarzı eğitim veren **modern okullar**, **azınlıklara ait okullar** ve yabancı devletler tarafından kurulan **yabancı okullar** bulunmaktaydı.
- Öğrenim çağına gelen Mustafa'nın hangi okula gideceği konusunda annesi ile babası arasında anlaşmazlık çıkmıştır.

Annesi Mustafa'nın Hafız Mehmet Efendi'nin Mahalle Mektebi'ne gitmesini, babası ise o dönemki yeni yöntemlerle eğitim veren Şemsi Efendi Mektebi'nde okumasını istemiştir. Zübeyde Hanım'ı üzmemek isteyen Ali Rıza Efendi oğlunu önce Mahalle Mektebi'ne göndermiştir. Daha sonra Şemsi Efendi Mektebi'ne kaydını yaptırmıştır. Böylece Ali Rıza Bey Mustafa'nın hangi okula gideceği sorununu çözmüştür.

Mustafa Kemal'in Okuduğu Okullar

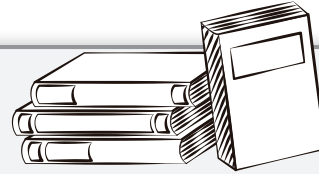
KAVRAMLAR

MEKTEP : İlkokul

İDADİ : Lise

RÜŞTİYE : Ortaokul

AKADEMİ : Yüksek Okul

NOTLARIM

UNUTMAYALIM

Osmanlı Devleti'nde birbirinden farklı eğitim veren okulların olması **eğitim-öğretimde birliğin olmadığı**nın göstergesidir.

DİKKAT

Mustafa Kemal **demokratik** ve **hoşgörülü** bir ailede büyümüştür.

BİLGİ KUTUSU

Eğitim öğretimde birliğin olmaması farklı kültürde bireylerin yetişmesine ve kültürel birliğin bozulmasına yani **kültürel çatışmaya** neden olmuştur.

NOT

- Mustafa Kemal'in komşusunun oğlundan etkilenerek asker olmayı istemesi, yaşadığı çevreden etkilendiğini gösterir.
- Mustafa Kemal'in, annesinden habersiz Askerî Rüştiye sınavlarına girmesi ve okula kayıt için annesini ikna etmesi **kararlı** ve **idealist** bir kişiliğinin olduğunun göstergesidir.

UNUTMAYALIM

1897 Türk-Yunan Savaşı'na katılmak için okuldan kaçması Mustafa Kemal'in **vatansaver ve milliyetçi** bir kişiliğe sahip olduğunun göstergesidir.

NOT

Mustafa Kemal'in ülke sorunlarıyla ilgilenmesi, gazete ve dergi çıkarması **liderlik, örgütleyicilik (teşkilatçılık)** kişilik ve vatansaverlik özelliğine sahip olduğunu gösterir.

NOT

Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam (Suriye) 5.Ordu Komutanlığıdır.

NOTLARIM

Mustafa Kemal'in Okuduğu Okullar

Mahalle Mektebi

Mustafa Kemal'in annesinin isteği ile öğrenim hayatına başladığı okuldur. Geleneksel eğitim yöntemleri uyuşulmayan bu okulda kısa bir süre eğitim almıştır.

Selânik'in ilk özel Müslüman okuludur. Modern bir öğretim verilmektedir. Mustafa Kemal bu okulda iken babası 1888 yılında vefat etmiştir.

Selânik Mülkiye Rüştiyesi

Devlet memuru yetiştiren bu okula Mustafa kısa süre gitmiştir. Mustafa bu okulda iken Selânik sokaklarında gördüğü askerlerden ve asker olan komşularından çok etkilenmiştir. Bu yüzden annesinden habersiz, askeri sınavlara girerek Selânik Askerî Rüştiyesi'ni kazanmıştır.

Selânik Askerî Rüştiyesi

Annesi asker olmasını istememesine rağmen bu okulun sınavlarına girdi ve kazandı. Askerliğe ilk adımını attığı okuldur. Bu okulda iken matematik öğretmeni ona "Kemal" adını vermiştir.

Manastır Askerî İdadisi

- Mustafa Kemal arkadaşı **Ömer Naci** sayesinde **edebiyata**, öğretmeni **Mehmet Tefrik Bey** sayesinde ise **tarihe** ilgi duymaya başlamıştır.
- Mustafa Kemal bu okulda **yabancı** birçok yazarı okumuş ve **eşitlik, adalet, demokrasi, insan hakları** gibi fikirleri öğrenmiştir.
- Yine bu okuldayken okuduğu **yerli yazarlar** sayesinde **Türk Milliyetçiliği** fikrini öğrenmiştir.
- Manastır Askerî İdadisi'ne gittiği yıllarda Mustafa Kemal'i en çok etkileyen olaylardan biri de 1897 **Türk-Yunan Savaşı** olmuştur.
- Mustafa Kemal, öğretmenin tavsiyesi üzerine Fransızcasını geliştirmeye çalışmıştır. Yazları Selânik'te Frerler Okulu'nda özel ders almıştır.

İstanbul Harp Okulu

- Mustafa Kemal, ilk kez Osmanlı Devleti'nin başkentine gelmiştir. Burada devletin sorunlarını yakından görme imkânı bulmuştur.
- Mustafa Kemal'in arkadaşlarıyla birlikte ülke sorunları hakkında dergi ve gazete çıkarmaya başlamıştır.
- Bu okuldan 1902 yılında **Teğmen** rütbesiyle mezun olmuştur.

İstanbul Harp Akademisi

- Mustafa Kemal, bir yandan öğreniminde başarılı olmak için sürekli çalışıyor bir yandan da ülkenin kaderine kafa yoruyordu. Zira ülkenin siyasetinde yanlışlar olduğunu fark etmiştir.
- 01 Ocak 1905 tarihinde de Harp Akademisi'nden **Kurmay Yüzbaşı** olarak mezun olmuştur.